Datum
2026-06-03

Diarienummer
8999-2025

Anläggningsnr
2480-126-27

Länsstyrelsen
Västerbotten

Miljöprövningsdelegationen

Kajeka Nyskogen 1.5 AB
john.valfridsson@kajeka.se

Kungörelsedelgivning

Ändringstillstånd för utökad verksamhet på fastigheten Nyskogen 1:5, Umeå kommun

Verksamhetskoder enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) som omfattas av ändringstillståndet: 24.06-i B och 24.34-i B. Verksamheter enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) som omfattas av ändringstillståndet: 24.06-i och 24.34-i CWW-BATC
(1 bilaga)

Miljöprövningsdelegationens beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Västerbotten ger Kajeka Nyskogen 1.5 AB (556948-6656) tillstånd enligt miljöbalken att ändra verksamheten på fastigheten Nyskogen 1:5 i Umeå kommun på så sätt att produktionen av växtnäringsprodukter utökas till maximalt 2 000 ton årligen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen bedömer att miljökonsekvens-beskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och slutför miljöbedömningen.

Villkor för tillståndet

Miljöprövningsdelegationen ändrar villkor 5 och 12 i gällande tillstånd så att de i fortsättningen får följande lydelser (*ändring kursiverad*):

Villkor 5

Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallade områden som är täta och beständiga mot det som förvaras. Invallningar ska vara dimensionerade så att de rymmer volymen av det största kärlet och 10 % av resterande volym. Alternativt får dubbelmantlade behållare användas. Behållare ska vara märkta, ändamålsenliga, säkra och skyddade mot påkörning. Ämnen som kan avdunsta ska förvaras så att risken för avdunstning minimeras. *Förvaring ska ske så att risk för brand förebyggs och sinsemellan reaktiva ämnen inte kan blandas.* Spill ska omgående samlas upp och tas omhand.

Villkor 12

Om bolaget avser att inom ramen för befintligt tillstånd och efterkommande ändringstillstånd använda sig av nya slag av behandlingsmoment och tekniker så ska de anmälas till tillsyns-myndigheten minst sex veckor innan verksamheten påbörjas. *Anmälan ska även ske av nya kemikalier med avvikande faroklassning som införs för tillverkning av växtnäringsprodukter.* Tillsyns-myndigheten får föreskriva om de ytterligare försiktighetsmått som kan behövas.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor för:

- Utsläpp av kalium (K) och järn (Fe) i utgående processvatten.

När får tillståndet tas i anspråk

Miljöprövningsdelegationen bifaller bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas skriftligt när ändringstillståndet tas i anspråk.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Miljöprövningsdelegationen lämnade den 13 maj 2015 (ärende 551-475-2014) tillstånd enligt miljöbalken till demonstrations-anläggning för miljöteknik inom fastigheten Nyskogen 1:5. Tillståndet omfattar lagring, sortering, bearbetning, återvinning och bortskaffande av avfall. Ett ändringstillstånd meddelades av miljöprövningsdelegationen den 10 oktober 2019 (ärende 551-1582-2019) till att även omfatta tillverkning av granulat innehållande argininfosfat till en mängd av högst 200 ton per kalenderår.

Verksamheten har därefter anmält ändringar av verksamheten till tillsynsmyndigheten Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Umeå kommun rörande tillverkningen av flytande växtnäring. Totalt får 100 m^3 flytande växtnäringsprodukter tillverkas per år enligt beslut från nämnden den 21 oktober 2024 (2024-4101).

Ansökan med yrkanden, förslag till villkor och åtaganden

Yrkanden

Bolaget har yrkat att miljöprövningsdelegationen genom ändring av befintligt tillstånd ska lämna tillstånd för tillverkning av växtnäringsprodukter i total mängd om högst 2 000 ton per år, oberoende av produktens form (fast eller flytande).

Bolaget har vidare yrkat att miljöprövningsdelegationen:

- Godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.
- Förordnar att tillståndet får tas i anspråk även om domen ännu inte vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande).

Förslag till villkor och delegation

Bolaget har föreslagit att följande villkor föreskrivs för ändringstillståndet.

- Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan tillsammans med bilagor, befintligt tillstånd, samt vad bolaget i övrigt har uppgett eller åtagit sig därefter.

- Ett reviderat kontrollprogram för verksamheten ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader efter att ändringstillståndet tagits i anspråk.
- Övervaka halterna av kalium (K) och järn (Fe) i det utgående processavloppsvattnet genom regelbunden provtagning enligt kontrollprogrammet.
  - Redovisa resultaten till tillsynsmyndigheten minst en gång per år.
- Kemiska produkter ska lagras och hanteras så att risk för brand, reaktion med oförenliga ämnen samt utsläpp till mark och vatten förebyggs.

Bolaget har begärt att följande delegation beslutas.

- Tillsynsmyndigheten får vid behov meddela ytterligare villkor för utsläpp av kalium och järn i processvattnet.

Åtaganden

Bolaget har åtagit sig att:

- Följa de åtgärder och arbetssätt som beskrivs i denna ansökan om ändringstillstånd tillsammans med bilagor samt enligt befintligt tillstånd.
- Att ansvara för den utökade verksamheten inom denna ansökan för ändringstillstånd. Det är Kajeka Nyskogen 1.5 AB:s begränsningsvärden, rutiner, miljöpolicy, planering och dokumentation som gäller.
- Att senast tre (3) månader efter att ändringstillståndet tagits i anspråk lämna in ett reviderat kontrollprogram för verksamheten till tillsynsmyndigheten.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget anser att den ekonomiska säkerheten som redan har erlagts är betryggande för sitt ändamål. Det bedöms därför inte behövas någon ytterligare säkerhet.

Skälen för yrkandet om verkställighet

Bolaget har yrkat på verkställighet mot bakgrund av att den planerade verksamhetsutökningen är av stor betydelse för verksamhetens utveckling och konkurrenskraft, samt att en försening kan medföra betydande ekonomiska och operativa konsekvenser.

Utveckling av talan rörande kemikalier

Bolaget önskar att tillståndet ska omfatta användning av kemikalier baserat på funktionella grupper (till exempel förtjockningsmedel, konserveringsmedel med mera) snarare än att specificera enskilda ämnen, under förutsättning att de har likvärdig miljöprofil och hanteras enligt gällande kemikalielagstiftning. De ämnen som används kan komma att variera över tid beroende på råvarutillgång, produktutveckling och marknadskrav. Det slutliga valet av ämnen kommer att ske utifrån tekniska behov, tillgång och miljöprofil, men inom samma faroklassificering och funktion.

För att efterleva detta kommer bolaget göra följande:

- Hålla uppdaterade kemikalieförteckningar tillgängliga för tillsynsmyndighet
- Säkerställa att substitution sker i enlighet med produktvalsprincipen i 2 kap. 4 § miljöbalken.
- Vid införande av nya kemikalier med avvikande faroklassning kommer verksamheten att informera tillsynsmyndigheten och vid behov lämna in kompletterande säkerhetsdatablad.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Av ansökningshandlingarna och vad bolaget i övrigt angett framgår bland annat följande:

Verksamheten tillverkar fasta och flytande växtnäringsprodukter baserade på aminosyran arginin. Den fasta växtnäringen, argininfosfat granulat, är baserad på argininfosfatkristaller. Kvarvarande arginin och fosforlösning från kristalliseringsprocessen används även som bas för tillverkning av flytande växtnäring.

Planerad verksamhet

Ändringen avser en utökning av producerade mängder inom befintlig verksamhet. Planerad verksamhet kommer att bedrivas dygnet runt alla dagar i veckan. En ny tork planeras att installeras för att hantera kristallisering och granulering samtidigt. Även fler lagringstankar med volymer om cirka 10–20 m^3 planeras att installeras för flytande växtnäring. De gällande villkoren för utsläpp av föroreningar i process- och dagvattnet, buller med mera från verksamheten bedöms inte påverkas av planerad verksamhet.

Produktionsanläggning

Anläggningen består av en container där IBC-behållare med fosforsyra lagras, kristalliseringstank samt uppsamlingstank för restlösning och blandning av flytande produkt. Det finns även en separeringsutrustning för att skilja argininfosfatkristallerna från restlösningen. För granuleringssteget finns kvarn, våg och granulerare. Det finns även en 20 m^3 underjordisk tank som samlar upp spillvatten innan vattnet renas i en indunstare.

Containern med fosforsyra är placerad på en spillzon som utgörs av en tät betongplatta med kantbalk av betong som invallning. Invallningen har en disponibel trågvolym som uppgår till 90 m^3. Eventuellt spill på plattan kan ledas till en sluten underjordscistern som rymmer 20 m^3. Nödstopp finns vid fyllningen för att stoppa flödet vid spill. Koncentrat från vattenreningen samt syror står uppställda på samma invallade yta. Från containern går fasta rörledningar in till lokalerna där syran används. Om det uppstår läckage på ledningen finns en begränsning så att maximalt 70 liter kan strömma ut från cisternen. Därefter stängs en ventil.

Fasta kemikalier levereras i big bags eller säckar. Dessa förpackningar förvaras utomhus i förvaringstält med asfalterat golv eller inne i anläggningens pallställ. Flytande kemikalier levereras i dunkar eller IBC:er. Dessa förpackningar förvaras inne i anläggningens pallställ.

Kyl- och processvatten

Vid tillverkning av produkterna återcirkuleras vatten från kristallisering i kristalliseringsprocessen eller används som bas för flytande produkter. Vid full produktion planeras installation av en värmeväxlare för att återcirkulera kylvattnet. Processvatten innehåller i huvudsak kväve och fosfor och uppstår vid underhåll-sarbete såsom spolning av golv och rengöring av utrustning. Processvattnet leds till golvkanaler och sedan vidare till den underjordiska tanken för att senare renas i indunstaren. Det renade vattnet leds därefter till ett avlopp enligt gällande villkor medan koncentratet samlas upp och hanteras som farligt avfall.

Indunstningsprocessen innebär att icke-flyktiga ämnen såsom suspenderade ämnen, metaller och huvuddelen av organiskt bundet material avskiljs till koncentratfasen i hög grad. För kväve sker avskiljning av organiskt bundet kväve huvudsakligen via uppkoncentrering i restfraktionen, medan eventuell andel flyktiga kväveföroreningar kan övergå till den behandlade vattenfasen

beroende på driftförhållanden. Den totala reduktionsgraden för totalkväve bedöms vara hög.

Lokalisering och utformning

Verksamheten är lokaliserad på fastigheten Nyskogen 1:5 i Umeå kommun, inom ett industriområde och ligger cirka 10 kilometer nordost om Umeå stad. Närliggande fastigheter nyttjas idag av andra verksamheter som i huvudsak hanterar och behandlar olika typer av avfall. Närmaste sammanhängande bostadsbebyggelse är byn Hjåggmark drygt en kilometer nordöst om området. Verksamheten ligger inom ett etablerat industriområde och bedöms den inte medföra någon negativ påverkan för människors boendemiljöer. Lokaliseringen och utformningen är prövad, bedömd som lämplig för verksamheten och har beviljats tillstånd vid tidigare prövning. Med anledning av detta redovisas inga ytterligare lokaliserings och utformningsalternativ.

Umeå kommuns översiktsplan antogs av kommunfullmäktige år 2018. Verksamhetsområdet omfattas av Fördjupning för Umeå. Den planerade verksamheten överensstämmer med översiktsplanen.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att verksamheten fortsätter bedriva produktion enligt nuvarande tillstånd. Miljöpåverkan enligt detta alternativ förblir i stort oförändrad med dagens drift, och riskbilden är känd och hanterad med befintliga skyddsåtgärder. Samtidigt innebär nollalternativet att flexibilitet och innovationsförmåga begränsas, vilket på sikt kan påverka verksamhetens konkurrens-kraft och möjlighet att bidra till hållbar utveckling genom utveckling av mer miljöanpassade växtnäringsprodukter.

Miljöpåverkan och skyddsåtgärder:

Miljökvalitetsnormer (luft, vatten, buller)

Utsläppen från verksamheten bedöms vara små och verksamheten bedöms ha obetydlig påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft, vatten och buller.

Recipienter för utsläpp av vatten från verksamheten är huvudsakligen den primära recipienten Tavelån (SE709103-172517) och sekundära recipienter är Tavlefjärden och Yttre Täftefjärden. Recipienterna är ytvattenförekomster med miljökvalitetsnormer.

Tavelån är klassad som måttlig ekologisk status och uppnår ej kvalitetskraven för ekologisk status på grund av tillskott av försurade ämnen genom exempelvis atmosfäriskt nedfall, morfologiska förändringar i vattendraget, flödesregleringar och vandringshinder. Kvalitetskraven för kemisk status uppnås inte på grund av förekomst av kvicksilverföreningar samt bromerade difenyletrar.

Den utökade verksamheten förväntas ge upphov till ökade halter i processvattnet av framför allt kväve och fosfor, men andra ämnen såsom järn, kalium, koppar och zink förekommer i råvarorna till den flytande tillverkningen. Processvattnet kommer innan det släpps ut att behandlas i verksamhetens interna vattenreningssystem, en indunstare, där effektiv separation sker mellan vattenfas och spårämnen. Indunstaren fungerar som en slutbehandlingssteg där näringsämnen och spårämnen koncentreras i restfraktionen, som omhändertas separat. Utsläppsmängderna till Tavelån bedöms som små i förhållande till recipientens flöde. Den ökade hanteringen inom verksamheten bedöms inte medföra någon ökad påverkan på vattenmiljön. Detta gäller både för kväve och fosfor, samt för övriga spårämnen som kan förekomma i råvarorna.

Utsläpp till vatten

Dagvattnet tillsammans med det renade processvattnet leds till en dagvattendamm och senare vidare via ett fyra kilometer långt dagvattendike (industridiket) till Tavelån. Tavelån mynnar i sin tur ut i Tavlefjärden cirka 7 kilometer nedströms från den punkt där diket ansluter till Tavelån.

Dagvattendammen har reglervolymen på 100 m^3 och är dimensionerad för 2-års regn i 10 minuter. Vid stora regn kommer den överskjutande volymen att bräddas förbi dammen. Utflödet av dammen regleras genom en flottör för att säkerställa jämnt utflöde oavsett nivå i dammen. Flottören utgör också huvudsaklig avstängningsmekanism i de fall utflödet från dammen behöver stängas av. Det finns även möjlighet att placera ett konventionellt filter i utloppsbrunnen.

Det renade processvattnet kommer att öka från cirka 150 m^3 till totalt 250 m^3 per år och en ökning av koncentrat från 7,5 till cirka 35 m^3 per år. För att möta detta har befintlig reningsutrustning ersatts med en indunstare som är särskilt anpassad för kväverikt vatten, vilket förbättrar både avskiljningseffektivitet och hantering av restprodukter.

Bolaget har tillstånd att rena upp till 30 000 m^3 förorenat vatten per år, en verksamhet som idag är vilande. Detta medför att verksamheten har beredskap och kapacitet att hantera betydligt större mängder avfallsvatten.

Utsläppspunkterna och provtagningsprogrammet kvarstår och egenkontrollen uppdateras vid behov. Analyser sedan 2023 har visat att villkor uppfylls med god marginal, och den nya tekniken förbättrar separation och kontroll, bedöms det sannolikt att utsläppskvaliteten bibehålls eller förbättras. Verksamheten kommer fortsatt att genomföra sex årliga provtagningar, med fokus att säkerställa att miljökvalitetskrav och tillståndsvillkor uppfylls. Verksamheten har en fungerande reningsanläggning som kan hantera de ökade halterna av dessa ämnen inom angivna gränsvärden. Genom att följa utsläppen på ett systematiskt och kontrollerat sätt säkerställs att eventuell förändring i processvattnets sammansättning inte leder till försämrad vattenkvalitet eller påverkan på recipienten. Den föreslagna lagrings- och rengöringslösningen bedöms leda till en kontrollerad och säker vattenhantering trots en viss ökning i volym av processvatten. Åtgärder för spillskydd och effektiv rening säkerställer att utsläppen hålls inom gällande villkor och miljökvalitetsnormer, vilket bidrar till att skydda närliggande vattenmiljöer från förorening. Sammanfattningsvis bedöms verksamhetens ändring inte medföra någon betydande miljöpåverkan.

Utsläpp till luft

Ökad produktionsvolym och diversifiering kan leda till ökad dammbildning och luktutsläpp, särskilt vid hantering och lagring av fasta ämnen, samt hantering av flytande produkter med nya kemiska sammansättningar. Den utökade produktionsvolymen kan innebära en ökad risk för utsläpp av svavelväte (H_2S), särskilt från vissa flytande produkter eller processer där svavelhaltiga ämnen ingår eller bildas.

Verksamheten har tillstånd att rena upp till 30 000 m^3 förorenat vatten per år, vilket gör att verksamheten har beredskap och kapacitet att hantera betydligt större mängder avfallsvatten än idag och därmed potentiellt illaluktande föroreningar, inklusive svavel och andra flyktiga ämnen. De planerade förändringarna kan ge upphov till damm genom malning av argininfosfat kristall. Malningen sker i ett slutet utrymme och luften avleds till ventilationsanläggning

där dammet avskiljs i en filteranläggning. Dammet och filtret hanteras därefter som avfall. För att motverka lukt kommer kemikalierna förvaras och hanteras slutna, alternativt förses med ventilation. Risken för ökade utsläpp och luktstörningar bedöms ge obetydliga konsekvenser och bedöms vara hanterbar inom ramen för befintliga och planerade kontrollåtgärder.

Buller och transporter

Ansökan innebär införande av skiftarbete vilket kan öka bullerbelastningen över dygnet. Buller från transporter kommer att öka något, från cirka 50 till 150 tunga lastbilstransporter per år. Verksamheten är belägen inom ett industriområde utan direkt närhet till bostäder eller särskilt bullerkänslig verksamhet. Gällande bullervillkor bedöms kunna innehållas.

Miljöpåverkan bedöms främst gälla luftutsläpp (diesel- och bensinavgaser), buller, särskilt om transporter sker under obekväm arbetstid. Olycksrisk eller spill vid transport av flytande kemikalier eller farligt gods. Då transporterna sker inom industriområde med låg känslighet, och infrastrukturen är anpassad bedöms den sammanlagda påverkan som liten.

För att minimera miljöpåverkan kommer verksamheten att arbeta aktivt med logistikoptimering. Transportörer som hanterar farligt gods eller kemikalier kommer fortsatt omfattas av tydliga instruktioner och rutiner för säker lastning och lossning, inklusive beredskap för eventuella spill. I och med att skiftarbete kan medföra transporter utanför ordinarie arbetstid, kommer verksamheten även att bedöma behovet av att tidsstyra vissa transporter för att undvika bullerstörningar under kvällar och nätter.

Kemikalier

Mängden kemikalier som används och lagras kan öka i takt med produktionens omfattning, men avses hållas inom ett övergripande lagringsmaximum för farliga ämnen. I tabellen nedan framgår samtida förvaring av kemikalier vid verksamheten.

Kemikaliegrupp	Exempeltyp	Tidigare tillstånd (ton)	Ny önskad förvarad totalmängd (ton)
Makronäringsämnen	Kaliumsulfat	10	60
Mikronäringsämnen	Järn, koppar, zink, mangan, bor, molybden	7	10
Syror/baser för pH-justering	Svavelsyra/Arginin	20 m^3 (gäller för syror)	50 (gäller för syror)
Reologimedel	CMC	-	2
Strukturbildare	Lera	40	40
Färgämnen	Pigment Red 254	-	
Konserveringsmedel	Natriumbensoat	1,5	2
Aminosyror	Arginin	45	100
Fasta produkter	Argininfosfat kristall och granulat	210	300
Flytande produkter	Flytande växtnäring och fröbehandlingsformulering	-	100
Restlösning	Restprodukt ur kristalliseringen som används för tillverkning av flytande	5 m^3	20 m3
Kaliumnitrat	Har en egen post pga klassning (Seveso)	7	40

Risker förknippade med de kemikalier som används i produktionen rör främst arbetsmiljömässiga risker, exempelvis kan fosforsyra i koncentrerad löst form ge upphov till frätskador. Ingående ämnen i fosforsyra (fosfor) och arginin samt argininfosfat kristaller (kväve) kan ha övergödande påverkan ifall de kommer ut i mark- och vattenmiljöer.

Verksamheten kommer att hantera och lagra kaliumnitrat som på grund av sina oxiderande egenskaper finns upptagen i Sevesolagstiftningen både som namngivet ämne och som kategori. Mängden som kommer hanteras vid anläggningen, maximalt 40 ton per år, ligger under den mängd som krävs för att omfattas av Sevesolagstiftningens krav, 50 ton (krav för lägre nivå). Kaliumnitrat avses förvaras avskilt, i ventilerat och märkt utrymme med god ordning och separerad från organiskt material och antändliga ämnen.

Förvaring av flytande kemiska produkter sker inom invallat område utan golvbrunnar eller andra avlopp eller i utrymmen med slutet system (industrihallen). Invallningarna rymmer den inom invallat område största behållarens volym plus 10%.

De huvudsakliga riskmomenten inom verksamheten utgörs av:

- Förvaring och hantering av kemikalier, inklusive flytande växtnäring och kaliumnitrat
- Spill eller läckage till mark eller vatten

- Fel vid hantering eller intern transport
- Brand eller reaktion i samband vid felaktig förvaring

Nya typer av råvaror, inklusive flytande komponenter och potentiellt lukt- eller reaktiva ämnen, kan tillkomma. Som en del av ändringstillståndet planeras installation av tre 10–20 m^3 tankar för lagring av flytande växtnäring. Denna ändring innebär att kemikalielagringen koncentreras till större tankar i stället för flera mindre behållare. Det möjliggör en mer säker och effektiv hantering samt minskar riskerna vid påfyllning och omlastning. Hantering och den ökande användningen av kemikalier som krävs för framställning av samtliga produkter bedöms inte medföra några betydande risker för människors hälsa eller miljö. Risken för utsläpp av kemikalier till omgivande mark- och vatten bedöms som låg, då det finns goda möjligheter till uppsamling av förekommande kemikalier vid ett eventuellt spill eller läckage. Sammantaget bedöms konsekvenserna med avseende på kemikaliehantering bli obetydliga i jämförelse med nuvarande förhållanden.

Avfall

Den utökade verksamheten kommer att generera mer avfall i form av koncentrat från vattenreningsanläggningen/indunstaren. I huvudsak består koncentratet av en koncentrerad mängd näringsämnen (exempelvis kväve, fosfor och svavel). Denna fraktion uppgår idag till cirka 10 m^3 per år och destrueras som farligt avfall via extern avfallsentreprenör. Avfallet hanteras enligt gällande föreskrifter för lagring, klassificering och dokumentation. Koncentratmängden från vattenreningen bedöms öka till cirka 35 m^3 per år.

Damm som samlas i anläggningens filter samlas upp och destrueras som kväverikt avfall. Flytande avfall kommer förvaras på motsvarande sätt som kemikalier, med skydd som förhindrar spridning till omgivningen. Avfall kommer att transporteras och lämnas för omhändertagande till för ändamålet godkända aktörer.

Övergången till lagring i större tankar bedöms minska risken för spill och mängden avfall kopplat till hantering av mindre behållare. Detta bidrar till en förbättrad och mer hållbar avfallshantering.

Riksintressen och andra skyddade områden

Den planerade verksamheten bedöms inte medföra någon negativ påverkan på riksintresse för kommunikation. Verksamheten ligger

långt från övriga riksintressen. Verksamheten bedöms inte heller påverka områden för kulturmiljö, rekreation, rennäring eller naturmiljö.

Tavlefjärden är ett utpekat Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet. Processvatten och dagvatten från verksamheten släpps i ett industridike som mynnar i Tavelån som i sin tur mynnar i Tavlefjärden. Verksamheten bedöms inte påverka Natura 2000-områdets bevarandemål. Det finns inga skyddade områden i eller i närheten av verksamhetsområdet.

Statusrapport

Då verksamheten omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250) har en statusrapport upprättats 2015 i samband med verksamhetens grundtillstånd. Marken på Nyskogen 1:5 har tidigare använts som upplagsplats för avfall. I den samlade statusbedömningen framgår att kvarvarande restföroreningar från tidigare verksamhet inte innebär någon spridningsrisk. Under 2024 genomfördes en ny miljöteknisk markutredning för att undersöka eventuella förändringar av föroreningar i mark och grundvatten på fastigheten. Sammantaget bedöms att dagens föroreningsstatus på fastigheten är densamma som vid framtagandet av statusrapporten.

Industriutsläppsverksamhet, BAT-slutsatser

Verksamheten är en så kallad IED-verksamhet som bland annat omfattas av bestämmelser i industriutsläppsförordningen (2013:250). Industriutsläppsförordningen definierar slutsatser om bästa tillgängliga teknik (BAT-Best Available Techniques), utsläppsvärden och begränsningsvärden. Den nu aktuella ändringen av verksamheten innebär inga nya BAT- slutsatser utöver de som redan gäller för verksamheten idag.

De BAT-slutsatser som verksamheten omfattas av är slutsatserna för avfallsbehandling (WT-BATC) 2018/1147 av den 10 augusti 2018, vilka även har begränsningsvärden (BAT-AEL) samt utgör verksamhetens huvudslutsats. Verksamhet omfattas även av BAT-sidoslutsatser för Rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn (CWW-BATC) enligt europeiska kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/902 av den 30 maj 2016.

De nya koderna för nu aktuell ändringsansökan, 24.06-i och 24.34-i omfattas av fastställda BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn (CWW-BATC)

Yttranden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd kan lämnas till den ansökta ändringen. Länsstyrelsen bedömer att utsläpp av kalium och järn i de mängder som förväntas inte behöver utredas under en prövotid. Varken kalium eller järn regleras i form av bedömningsgrunder eller gränsvärden inom vattendirektivet i (HVMFS 2019:25) och är därmed inte utpekade som särskilt förorenande eller prioriterade ämnen. I normalfallet betraktas inte järn eller kalium som miljögifter, även om det finns studier som pekar på toxicitet för vattenlevande organismer men då i väsentligt högre halter. Inget av ämnena är akuttoxiskt och bedömningen är att det inte kan påverka vare sig människor eller miljö i de mängder bolaget anger som föreslagna maxhalter. Utsläppsvärdena bör följas upp under en period och även ingå i egenkontrollen. Länsstyrelsen föreslår att en delegation ges till tillsynsmyndigheten att vid behov meddela ytterligare villkor för kalium och järn.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Umeå kommun

Nämnden anser att tillståndet inte ska gälla om det överklagas. Bolagets argument för ett verkställighetsförordnande bedöms inte vara tillräckligt starka. Bolagets verksamhet är inte av särskild vikt för samhället i stort utan bolaget bör kunna invänta att tillståndet träder i kraft. Nämnden har inget emot bolagets förslag på utredningar kring utsläpp av kalium och järn.

Nämnden bemöter länsstyrelsens yttrande genom att tillstyrka beträffande det som nämns om delegation till tillsynsmyndigheten om att vid behov meddela ytterligare villkor för kalium och järn. Nämnden har inga särskilda synpunkter på detta.

Angående bolagets yrkande om delegation till tillsynsmyndigheten att föreskriva de ytterligare villkor som kan erfordras avseende införande av reningssteg i vattenreningen som är tillståndspliktig enligt 1 kap 4 § miljöprövningsförordningen anser nämnden att det är oklart exakt vad yrkandet om delegationen avser. Om det endast handlar om den nu ansökta tillståndspliktiga verksamheten finns redan i gällande tillstånd en delegation om att vid behov meddela ytterligare villkor avseende villkor 12. Då är en ytterligare delegation inte nödvändig.

Bolagets bemötande av yttranden

Bolaget har inga synpunkter gällande delegation till tillsynsmyndigheten om att vid behov meddela ytterligare villkor för kalium och järn.

Vad gäller bolagets yrkande om delegation till tillsynsmyndigheten att föreskriva ytterligare villkor kopplat till eventuella reningssteg med hänvisning till 1 kap 4 § miljöprövningsförordningen, bedöms den inte längre nödvändig. Villkor 12 i nu gällande tillstånd anses tillräckligt.

Miljöprövningsdelegationen har efterfrågat vad bolagets inställning är till att reglera förvaringen av kaliumnitrat i villkor. Bolaget uppger att det inte har något att invända mot att säker kemikalieförvaring regleras genom villkor i tillståndet. Bolaget bedömer dock att en ämnesspecifik reglering avseende just kaliumnitrat inte är ändamålsenligt, eftersom verksamheten hanterar flera kemiska produkter med behov av särskilda lagringsrutiner. En reglering som enbart avser ett enskilt ämne riskerar att bli mindre flexibel vid framtida förändringar i kemikalieanvändningen. Mot denna bakgrund föreslår verksamheten att eventuell reglering sker genom ett övergripande villkor, exempelvis: ”*Kemiska produkter ska lagras och hanteras så att risk för brand, reaktion med oförenliga ämnen samt utsläpp till mark och vatten förebyggs.*” En sådan formulering säkerställer en hög skyddsnivå samtidigt som onödig detaljreglering undviks.

Avslutande kommunicering

Miljöprövningsdelegationen har efter avslutad kommunicering med motparterna frågat bolaget hur de ställer sig till att det ställs upp ett villkor om att det krävs en anmälan till tillsynsmyndigheten om nya kemikalier med avvikande faroklassning ska användas. Bolaget har också tillfrågats om hur de ställer sig till ett sådant villkor om detta gäller införandet av nya kemikalier utan beaktande av faroklassning.

Bolaget har som svar på miljöprövningsdelegationens frågor angett sammanfattningsvis följande. Det kan regleras i villkor att det krävs en anmälan till tillsynsmyndigheten innan nya kemikalier med avvikande faroklassning börjar användas, under förutsättning att det är fråga om produktionskemikalier, och inte mindre mängder som ska användas för testning. Det är däremot inte är rimligt eller nödvändigt med ett villkor om att anmälan ska göras för varje ny kemikalie, om det är fråga om kemikalier som ligger inom de

föreslagna funktionella grupperna. Däremot kan villkor ställas på att anmälan ska ske till tillsynsmyndigheten om nya funktionella grupper används eller när ändringar av de angivna funktionella grupperna genomförs. Bolaget har i samband med det även frånfallit ett tidigare förslag om prövotid för kalium och järn.

Motivering till beslutet

Ansökan avser ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken för utökad produktion av växtnäringsprodukter.

Miljöbedömning

Bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvens-beskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966). Miljöprövnings-delegationen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

Statusrapport

Enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250) ska den som bedriver eller avser att bedriva en industriutsläppsverksamhet för kontrollen av sådana föroreningar i mark och grundvatten som har samband med verksamheten se till att det finns en skriftlig rapport (statusrapport) som redovisar de föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivas, hur området används när statusrapporten upprättas, tillgänglig information om tidigare användning av området, och mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena i området. En statusrapport krävs dock inte om risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivas.

Verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen en industriutsläppsverksamhet. I samband med en tillståndsansökan krävs därmed en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. Miljöprövningsdelegationen anser att statusrapporten från 2015 tillsammans med den miljöteknisk markutredning som genomfördes 2024 är tillräckligt omfattande för att uppfylla kraven i 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen.

Industriutsläppsverksamhet, BAT-slutsatser

Av 1 kap. 13 § industriutsläppsförordningen följer att slutsatser om bästa tillgängliga teknik (Best Available Technique) ska användas som referens vid tillståndsprövning. Den utökade verksamheten berörs av BAT-slutsatser för rening och hantering av avloppsvatten och avgaser inom den kemiska sektorn (CWW BATC), enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/902 av den 30 maj 2016.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, kommer att bedrivas i huvudsak i enlighet med bästa tillgängliga teknik.

Verksamhetens tillåtlighet

Ansökt verksamhet ligger inom ett befintligt verksamhetsområde, Umeå Eco Industrial Park i Umeå kommun. Ingen ny mark kommer att tas i anspråk. Verksamheten bedöms inte påverka område för riksintresse för kommunikation (Norrbottniabanan) eller Natura 2000 området.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den sökta ändringen inte riskerar att bidra till att miljökvalitetsnormer överskrids. De eventuella förändringarna i bullernivåer, luktstörningar och utsläppshalter till vatten bedöms rymmas inom gällande villkor.

Med de villkor och åtaganden om provtagning och uppföljning av utsläpp av renat processvatten som framgår av ansökan och beslutet blir verksamhetens påverkan på människors hälsa och miljön inte större än att den kan godtas. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den ansökta verksamheten är tillåtlig och att ändringstillstånd kan lämnas.

Tillståndets omfattning

Bolaget har yrkat att tillstånd ges för tillverkning av växtnärings-produkter i total mängd om högst 2 000 ton per år, oberoende av produktens form (fast eller flytande). Miljöprövningsdelegationen ger ändringstillstånd för tillverkning av den yrkade mängden växtnäringsprodukter. Utöver regleringen av verksamheten genom det allmänna villkoret finns det inte någon begränsning av i vilken form de tillverkade produkterna ska vara i vare sig tillstånds-meningen eller villkoren. Miljöprövningsdelegationen anser därför att det inte heller finns skäl att förtydliga att tillståndet gäller

oberoende av produktens form (fast eller flytande) i tillståndsmeningen, så som bolaget har yrkat.

Villkoren för ändringstillståndet

Villkor 1, allmänna villkoret, och villkor 9, kontrollprogram

Eftersom inget annat anges gäller det allmänna villkoret (villkor 1) i grundtillståndet för både handlingarna i grundtillståndet och ändringstillståndet. Det finns därför inte skäl att ändra villkor 1, så som bolaget har föreslagit. Av villkor 9 i grundtillståndet framgår vidare att kontrollprogrammet för verksamheten ska vara aktuellt och uppdaterat. Med hänsyn till detta, samt att bolaget åtagit sig att komma in med ett reviderat kontrollprogram senast tre månader från att ändringstillståndet tagits i anspråk, anser miljöprövningsdelegationen att det inte heller finns skäl att föreskriva ett nytt villkor om kontrollprogram, så som bolaget har föreslagit.

Villkor 5 och 12 – kemikalier

Bolaget har föreslagit att det ska införas ett nytt villkor med innebörden att kemiska produkter ska lagras och hanteras så att risk för brand, reaktion med oförenliga ämnen samt utsläpp till mark och vatten förebyggs. Det aktuella ändringstillståndet innebär en utökning av mängden kemikalier som kommer förvaras vid verksamheten. Miljöprövningsdelegationen anser med hänsyn till detta att det finns skäl att reglera hur kemikalier ska lagras och hanteras i villkor. I stället för att införa ett nytt villkor anser miljöprövningsdelegationen dock att det är lämpligare att den aktuella regleringen skrivs in i befintligt villkor 5. Miljöprövningsdelegationen beslutar därför om en ändring av villkor 5 så att villkoret även innebär ett krav på att förvaring ska ske så att risk för brand förebyggs och sinsemellan reaktiva ämnen inte kan blandas.

Bolaget har vidare uppgett att de vid införande av nya kemikalier med avvikande faroklassning kommer att informera tillsynsmyndigheten och vid behov lämna in kompletterande säkerhetsdatablad. Efter fråga från miljöprövningsdelegationen har bolaget vidare angett att man godtar att detta föreskrivs som villkor. Miljöprövningsdelegationen anser att ett krav på anmälan till tillsynsmyndigheten vid införande av nya kemikalier bör regleras i villkor. Miljöprövningsdelegationen ändrar därför villkor 12 på så sätt att det görs ett tillägg om att även anmälan om införande av nya kemikalier med avvikande faroklassning för tillverkning av växtnäringsprodukter ska ske till tillsynsmyndigheten. Detta innebär

även att tillsynsmyndigheten ges möjlighet att vid behov föreskriva ytterligare försiktighetsmått med anledning av en sådan anmälan, i enlighet med vad som sedan tidigare är föreskrivet i villkoret.

Delegation – avseende kalium och järn

Enligt 19 kap. 5 § p. 9 miljöbalken jämfört med 22 kap. 25 § får miljöprövningsdelegationen överlåta åt en tillsynsmyndighet att besluta om villkor av mindre betydelse.

Miljöprövningsdelegationen delar bolagets och länsstyrelsens bedömning att tillsynsmyndigheten ska ges delegation att vid behov meddela villkor för utsläpp av kalium och järn i processvattnet. Det föreskrivs därför en delegation i enlighet med detta.

När tillståndet får tas i anspråk

Enligt 22 kap. 28 § miljöbalken får miljöprövningsdelegationen när det finns skäl till det, förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om domen eller beslutet inte har vunnit laga kraft.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har motsatt sig att verkställighets-förordnande ges.

Ändringstillståndet avser en befintlig verksamhet och ingen ny mark kommer att tas i anspråk. Miljöprövningsdelegationen bedömer inte heller att verksamheten riskerar att orsaka några oåterkalleliga skador på miljön eller betydande olägenheter eller risk för skada för människors hälsa eller miljön. Miljöprövningsdelegationen bifaller därför bolagets yrkande om att ändringstillståndet ska få tas i anspråk även om beslutet inte har fått laga kraft.

Information

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser.

Ändringar i verksamheten får inte ske utan att tillsynsmyndigheten i god tid underrättats. Tillsynsmyndigheten prövar om ändringarna kräver anmälan eller om tillstånd måste sökas.

Verksamheten berörs av industriutsläppsdirektivet. Detta medför bland annat att statusrapport ska upprättas, periodiska kontroller utföras enligt industriutsläppsförordningens bestämmelser.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Delgivning av beslutet

Miljöprövningsdelegationen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelseannons införs i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Västerbottens Kuriren, Folkbladet vecka 24. Beslutet och information om kungörelse har skickats till en närboende och till berörda myndigheter och kommuner. Beslutet hålls tillgängligt hos miljöprövnings-delegationen vid Länsstyrelsen Västerbotten, Storgatan 71 B i Umeå samt hos stadsledningskontoret, till och med den 8 juli 2026. Beslutet delges endast på detta sätt.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från datum för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom tio dagar införts i tidning enligt ovan.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Emil Carlborg, ordförande och Annika Söderlund, miljösakkunnig med handläggare Johanna Fjällström som föredragande.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

E-postkopia

Naturvårdsverket + kungörelse
Havs- och vattenmyndigheten +kungörelse
Myndigheten för civilt försvar
Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Umeå kommun

Kopia

Umeå kommun Stadsledningskontoret + kungörelse
Fastighetsägare till Hjåggmark 1:19 i Umeå kommun, information om kungörelse.

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med miljöprövningsdelegationens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Miljöprövningsdelegationen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 8 juli 2026**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer 8999-2025.